

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Артур Мазіашвілі, 1993 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2023 році Український державний університет залізничного транспорту за спеціальністю «Економіка підприємства», працює завідувачем навчальної лабораторії кафедри транспортного зв'язку в Українському державному університеті залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України, м. Харків, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Економіка підприємства».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Українського державного університету залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України від «27» лютого 2026 року № 30, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –	Володимир Дикань, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом, Український державний університет залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України, м. Харків;
Рецензентів –	Ірина Токмакова, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом, Український державний університет залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України, м. Харків;
Ганна Обруч, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом, Український державний університет залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України, м. Харків;
Офіційних опонентів –	Віктор Коваль, доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю, Ізмаїльський державний гуманітарний університет Міністерства освіти і науки України, м. Ізмаїл;
Лариса Марценюк, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та менеджменту, Український державний університет науки і технологій Міністерства освіти і науки України, м. Дніпро;

на засіданні «17» квітня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня

доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Артуру Мазіашвілі на підставі публічного захисту дисертації «Стратегічне управління економічною безпекою підприємств залізничного транспорту в умовах цифрової трансформації» за спеціальністю 051 «Економіка».

Дисертацію виконано в Українському державному університеті залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України, м. Харків.

Науковий керівник Ірина Воловельська, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом, Український державний університет залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України, м. Харків.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертаційна робота виконана українською мовою, за обсягом, актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів повністю відповідає вимогам пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами). У процесі дисертаційного дослідження були отримані нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності вирішують актуальне науково-прикладне завдання щодо стратегічного управління економічною безпекою підприємств залізничного транспорту в умовах цифрової економіки.

Здобувач має 8 наукових публікацій за темою дисертації, які є статтями у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України. Профіль видань та зміст наукових праць відповідають встановленим вимогам на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка». Кількість опублікованих праць за темою дисертації та повнота відображення положень роботи у таких працях відповідають чинним вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії до повноти висвітлення отриманих результатів дисертаційної роботи.

1. Мазіашвілі А. Р., Воловельська І. В. Проблеми економічної безпеки підприємств України в умовах глобальної цифровізації. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. 2024. № 85. С. 51–57. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.85.306421> (Особистий внесок: Мазіашвілі А. Р. проаналізовано основні проблеми та ризики системи економічної безпеки підприємств і розроблено шляхи їх подолання. Воловельською І. В. здійснено загальне керівництво та фінальне редагування статті).

2. Мазіашвілі А. Р., Воловельська І. В., Качан Є. В. Модель керування економічною безпекою підприємства в умовах цифрової економіки. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. 2024. № 87. С. 28–34. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.87.322607> (Особистий внесок: Мазіашвілі А. Р. розроблено адаптивну модель забезпечення економічної безпеки підприємств).

Воловельською І. В. здійснено загальне керівництво та фінальне редагування статті. Качан Є. В. проведено аналіз раніше опублікованих наукових праць за темою дослідження).

3. Мазіашвілі А. Р., Воловельська І. В. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємств залізничного транспорту. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. 2025. № 89. С. 129–136. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.89.330914> (Особистий внесок: Мазіашвілі А. Р. сформовано критерії та розроблено механізм забезпечення економічної безпеки підприємств залізничного транспорту. Воловельською І. В. здійснено загальне керівництво та фінальне редагування статті).

4. Мазіашвілі А. Р., Воловельська І. В. Класифікація підходів до забезпечення економічної безпеки підприємств залізничного транспорту в умовах цифровізації. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. 2025. № 90. С. 257–263. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.90.337491> (Особистий внесок: Мазіашвілі А. Р. проаналізовано та удосконалено класифікацію підходів щодо забезпечення економічної безпеки підприємств. Воловельською І. В. здійснено загальне керівництво та фінальне редагування статті).

5. Мазіашвілі А. Р., Медяник В. В. Методи удосконалення системи економічної безпеки підприємства залізничного транспорту в сучасних умовах. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. № 92. С. 62-71. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.92.352885> (Особистий внесок: Мазіашвілі А. Р. досліджено досвід передових залізниць світу щодо подолання кризових явищ і розроблено рекомендації щодо стратегій забезпечення економічної безпеки підприємств залізничного транспорту. Медяником В. В. проведено аналіз раніше опублікованих наукових праць за темою дослідження).

6. Мазіашвілі А. Р. Механізм вибору стратегії економічної безпеки підприємств залізничної галузі в умовах цифрової економіки. *Національні інтереси України*. 2025. № 11 (16). С. 962–973. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-11\(16\)-962-973](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-11(16)-962-973).

7. Мазіашвілі А. Р., Воловельська І. В., Кулеш В. Р. Оцінювання рівня системи економічної безпеки підприємства залізничного транспорту. *Наукові інновації та передові технології*. 2025. № 12 (52). С. 3226–3237. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-12\(52\)-3226-3237](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-12(52)-3226-3237) (Особистий внесок: Мазіашвілі А. Р. розроблено методика оцінювання системи економічної безпеки підприємств залізничного транспорту. Воловельською І. В. здійснено загальне керівництво та фінальне редагування статті. Кулешом В. Р. проведено аналіз раніше опублікованих наукових праць за темою дослідження).

8. Мазіашвілі А. Р. Економічна безпека підприємства: концептуальна еволюція поняття та обґрунтування критерію «створювального задоволення» в умовах глобальної цифровізації економіки. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 12 (22). С. 1661-1672. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12\(22\)-1661-1672](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12(22)-1661-1672).

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

1. Опонент **Віктор Коваль**, доктор економічних наук, професор,

Ізмаїльський державний гуманітарний університет, професор кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю, надав позитивний відгук із зауваженнями:

1) визнаючи ґрунтовність методичного підходу здобувача до оцінювання ризиків, дискусійним видається представлення формули 3.5 (С. 182). З позицій класичної теорії оцінка ризику повинна ґрунтуватися на детермінованому поєднанні ймовірності виникнення загрози та потенційного розміру збитків, і в цьому контексті застосування інтегрального показника сумарного ризику могло б підвищити методичну коректність розрахунків;

2) математичне обґрунтування методики, наведене у формулі 3.8 (С. 184), потребує певного уточнення. Запропонований автором підхід допускає можливість виходу отриманих значень за межі одиничного діапазону, тоді як у текстовому поясненні встановлено обмеження показника до 1. Для чіткої верифікації результатів і уніфікації оцінювання доцільніше було б обчислювати цей індикатор як відношення рівня економічної безпеки до загального обсягу діяльності, що дозволило б нормалізувати значення в межах від 0 до 1;

3) автор визначає економічну безпеку підприємства як динамічну та комплексну систему, що функціонує в умовах цифрової економіки і спирається на критерій «створювального задоволення» (С. 43). Водночас у роботі доцільно було б детальніше розкрити методологічне значення цього критерію та обґрунтувати механізм його практичного вимірювання;

4) у роботі здійснено аналіз сучасного стану підприємств залізничного транспорту України та виявлено низку системних проблем їх функціонування (С. 73–79). Водночас доцільно було детальніше представити порівняльний аналіз із залізничними системами країн Європейського Союзу, що дозволило б глибше обґрунтувати напрями реформування галузі;

5) автором розроблено підхід до вибору оптимальної стратегії забезпечення економічної безпеки підприємств залізничного транспорту на основі співвідношення рівня економічної безпеки та частки ринку підприємства (С. 168–173). Водночас у роботі доцільно було б більш детально розглянути можливість застосування альтернативних інструментів стратегічного аналізу;

6) розроблена мультиплікативна методика оцінювання рівня економічної безпеки (С. 180–191) із представленою формулою 3.16 для розрахунку інтегрального показника не містить апробації на реальних даних підприємств залізничного транспорту України. Розрахунок інтегрального показника дозволив би підтвердити практичну придатність запропонованої методики та можливість її впровадження в діяльність підприємств залізничної галузі.

2. Опонент **Лариса Марценюк**, доктор економічних наук, професор, Український державний університет науки і технологій, професор кафедри економіки та менеджменту, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1) викликає зацікавлення запропонована здобувачем концептуальна еволюція поняття «економічна безпека підприємства» (С. 32–44), де особлива увага приділена переходу до парадигми «Залізниця 4.0». Проте робота істотно виграла б, якби автором було проведено чіткіше розмежування між традиційними загрозами економічній безпеці та специфічними «цифровими»

ризиками (кіберзагрози, витік великих даних), які виникають саме в процесі цифрової трансформації галузі;

2) на С. 74-78 (Табл. 1.4) автором деталізовано детермінанти системи економічної безпеки підприємств залізничного транспорту в умовах цифровізації. Разом з тим, залишилася не зрозумілою пріоритетність впливу кожної з наведених детермінант на інтегральний показник економічної безпеки, що було б доречним для подальшого стратегічного планування;

3) суттєвою науковою та практичною цінністю володіє розроблена автором адаптивна модель забезпечення економічної безпеки підприємств залізничного транспорту (С. 93-100, рис. 2.1). Однак, потребує уточнення функціональна роль «аналітичного блоку» у структурі цієї моделі, зокрема необхідно було вказати чи передбачає даний компонент використання технологій штучного інтелекту для автоматизованого прийняття рішень або ж орієнтований виключно на експертну підтримку управлінських процесів;

4) беззаперечним науковим здобутком дисертанта є положення, які стосуються побудови архітектури забезпечення економічної безпеки підприємств залізничного транспорту (С. 136-144, рис. 2.10). Однак робота істотно виграла б, якби автором було детальніше розкрито інструментарій інформаційно-аналітичного забезпечення цього процесу, зокрема в частині використання хмарних технологій для зберігання критично важливих даних про безпеку об'єктів інфраструктури;

5) при обґрунтуванні мультиплікативної методики оцінювання рівня системи економічної безпеки (С. 174-191), автором застосовано метод таксономії. Варто було б додатково зупинитися на обґрунтуванні вибору саме чотирьох функціональних складових економічної безпеки (рівня її цифровізації та технологічності, ефективності, адаптивності і конкурентоспроможності підприємств залізничної галузі).

3. Рецензент **Ірина Токмакова**, доктор економічних наук, професор, Український державний університет залізничного транспорту, професор кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом, надала позитивну рецензію із зауваженнями:

1) у дисертаційній роботі значну увагу приділено формуванню теоретико-методичних засад управління економічною безпекою підприємств залізничного транспорту в умовах цифровізації (с. 41-44). Дослідження могло б виграти від більш чіткого розмежування понять «цифровізація» та «цифрова трансформація», оскільки в окремих положеннях вони застосовуються як взаємозамінні. Така термінологічна невизначеність певною мірою знижує точність наукового апарату та може ускладнювати інтерпретацію отриманих результатів;

2) розкриваючи зміст поняття «економічна безпека підприємств залізничного транспорту» (с. 44) на основі критерію створеного задоволення, доцільно було б більш повно конкретизувати його сутнісне наповнення та обґрунтувати взаємозв'язок із категорією безпеки. Такий підхід сприятиме підвищенню логічної узгодженості дослідження та поглибленню розуміння досліджуваної категорії;

3) обґрунтовуючи необхідність переходу до адаптивних моделей управління економічною безпекою (с. 97-100), автором недостатньо уваги приділено аналізу інституційних обмежень, що можуть виникати в процесі їх впровадження. Зокрема, доцільно було б більш ґрунтовно розглянути вплив державного регулювання, організаційної інерційності та особливостей корпоративної культури підприємств галузі. Урахування зазначених чинників дозволило б підвищити практичну значущість дослідження та забезпечити більш реалістичне обґрунтування можливостей імплементації запропонованих підходів;

4) з огляду на розроблені автором науково-практичні рекомендації, спрямовані на підвищення економічної безпеки підприємств (с. 137-144), доцільно було б більш чітко окреслити пріоритетність впровадження запропонованих заходів. Це зумовлено обмеженістю ресурсного забезпечення підприємств залізничного транспорту та необхідністю поетапної реалізації управлінських рішень. Чітке ранжування заходів за ступенем їх важливості, ресурсомісткості та очікуваного ефекту сприятиме підвищенню практичної цінності дослідження й ефективності впровадження запропонованих рекомендацій;

5) визнаючи вагомим результатом дослідження обґрунтування інтеграції цифрових інструментів у систему економічної безпеки підприємств (с. 180-191), доцільно було б приділити більше уваги аналізу ризиків надмірної технологічної залежності. В умовах ескалації кіберзагроз та недостатнього рівня кіберзахисту, поглиблений розгляд потенційних вразливостей цифровізації дозволив би підвищити комплексність роботи та сформуванню більш збалансований підхід до забезпечення стійкості підприємств залізничного транспорту у цифровому середовищі.

4. Рецензент **Ганна Обруч**, доктор економічних наук, доцент, Український державний університет залізничного транспорту, професор кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом, надала позитивну рецензію із зауваженнями:

1) у п. 1.2 дисертантом виділено детермінанти системи економічної безпеки підприємств залізничного транспорту. Однак, їх характеристика не повною мірою відображає сучасні трансформаційні процеси, зокрема інтеграцію інформаційно-аналітичних технологій у системи моніторингу ресурсного забезпечення та операційної діяльності, формування комплексних механізмів кіберзахисту критичної інфраструктури, а також впровадження інструментів предиктивної аналітики для оцінювання економічних ризиків і ефективності капітальних та операційних витрат, що обмежує цілісність уявлення про актуальні детермінанти економічної безпеки галузі;

2) організаційно-економічний механізм забезпечення економічної безпеки підприємств залізничного транспорту, поданий на с. 142, доцільно було б розширити шляхом імплементації цифрового інструментарію його реалізації, зокрема систем предиктивної аналітики, платформ управління даними, цифрових двійників та технологій штучного інтелекту. Це сприяло б підвищенню адаптивності, проактивності та стійкості механізму економічної

безпеки в умовах цифрової трансформації галузі;

3) розкриваючи на рис. 2.1 адаптивну модель забезпечення економічної безпеки підприємств залізничного транспорту, доцільно було б поглибити її інструментальну складову, зокрема в частині конкретизації цифрових рішень моніторингу, діагностики та прогнозування, що забезпечують гнучке реагування підприємств на динамічні зміни середовища;

4) наведені на с. 129 вектори реформування залізничної галузі мають переважно декларативно-стратегічний характер і не супроводжуються належною конкретизацією підходів, методів або інструментів реалізації. Відсутність чіткої операціоналізації таких напрямів, як лібералізація ринку, стимулювання інновацій чи підвищення операційної ефективності, ускладнює визначення пріоритетності заходів та знижує прикладну цінність запропонованих трансформаційних орієнтирів;

5) виокремлення екологічної стійкості як складової стратегії забезпечення економічної безпеки підприємств залізничного транспорту є обґрунтованим, однак у роботі відсутня конкретизація механізмів екологізації діяльності, а також оцінка впливу екологічних факторів на фінансово-економічні результати та рівень ризиків, що обмежує інтеграцію екологічної компоненти у систему детермінант довгострокової економічної безпеки підприємств галузі.

5. Голова спеціалізованої вченої ради **Володимир Дикань**, доктор економічних наук, професор, Український державний університет залізничного транспорту, завідувач кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом, надав позитивний відгук без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Артуру Мазіашвілі ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої
вченої ради

Володимир ДИКАНЬ
(власне ім'я та прізвище)